RAPPORT OSJ-VREDESDORP MWOGO

1. Historiek
2. Wat is een Vredesdorp?
3. Criteria voor de selectie van bewoners van de huizen in het Vredesdorp
4. Stand van zaken in 2026
5. Begeleiding – ondersteuning van de dorpsbewoners
6. Resultaten
7. Uitdagingen
8. Vooruitzichten

1. Historiek

I.1. In Zege

1999: De eerste 21 Batwa-gezinnen, afkomstig van de heuvel Mahonda, vestigden zich in Zege. De grond werd hun geschonken door de gemeente Gitega met als doel hen te helpen hun levensomstandigheden te verbeteren: voedsel verbouwen om hun voeding in evenwicht te brengen en degelijke woningen te bouwen. Kort na hun aankomst in Zege kwamen enkele welwillende mensen hen te hulp.

Oktober 2010: ***De heer Koen*** en ***zijn echtgenote Ine*** van de Belgische Christelijke Mutualiteit kwamen in het kader van een project voor de begeleiding van straatjongeren, ondersteund door de Belgische Christelijke Mutualiteit, de familie Marc en Jeannette en de vereniging IPRED, in contact met deze Batwa-gezinnen uit Zege. Het echtpaar werd geraakt door de vreugde en openheid van deze bevolking, ondanks hun moeilijke levensomstandigheden: geïmproviseerde woningen, onevenwichtige voeding, gebrek aan middelen om de kinderen naar school te laten gaan, enz.

Koen en Ine brachten de noden van deze gezinnen onmiddellijk ter sprake bij de familie Marc en Jeannette, die zich ertoe verbonden om bij de donoren te pleiten voor steun aan deze Batwa-gezinnen. De donoren reageerden positief en boden steun op verschillende gebieden: schoolopleiding van de kinderen, de bouw van een polyvalente zaal waar schoolgaande kinderen kunnen studeren, de bouw van huizen met semi-duurzame materialen, moestuinen, de aanplant van moderne bananenvariëteiten, enz.

I.2. In Mwogo

2016: De heer Herman, voormalig militair adviseur van de Ambassade van het Koninkrijk België in Bujumbura, nam het initiatief om enkele Batwa-gezinnen te helpen die in Mwogo – heuvel Nyakibingo, gemeente Gitega – woonden. Zijn hulp bestond uit schoolmateriaal en kleding.

2018: Het project werd onder de rechtstreekse opvolging van MUNASA en APIC – *Association d appui aux initiatives communautaires* (Vereniging ter ondersteuning van gemeenschapsinitiatieven) – geplaatst.

I.3. Van Batwa-site naar Vredes- en Ontwikkelingsdorp

2023: Het project werd opengesteld voor behoeftige personen uit de andere etnische groepen, Hutu en Tutsi. In Mwogo werd een dorp gebouwd met de naam ***VREDES- EN ONTWIKKELINGSDORP VAN MWOGO"***.

Dit Vredes- en Ontwikkelingsdorp werd toegewijd aan de heilige Johannes de Doper.

Van 2023 tot 2026: 20 huizen zijn gebouwd in dit Vredes- en Ontwikkelingsdorp van Mwogo.

Daarnaast zijn **2 andere huizen in aanbouw: nr. 21 en nr. 22.**

2. Wat is een Vredes- en Ontwikkelingsdorp?

- Het is een dorp dat mensen van verschillende sociale achtergronden, etnische groepen en religies verwelkomt: mensen die in uiterst kwetsbare omstandigheden leven.
- Elk gezin krijgt een huis dat gebouwd is met duurzame materialen, voorzien van een keuken, een toilet, een regenwaterreservoir en een moestuin. Bij hun intrek krijgt elke bewoner een pakket met materiaal dat de installatie vergemakkelijkt. Dit pakket omvat onder andere slaapmateriaal, keukengerei, hakken, enz. Daarnaast ontvangen de kinderen ondersteuning voor schoolkosten, schooluniformen en ander schoolmateriaal, zoals schriften, balpennen, enz.
- De dorpsbewoners zijn verantwoordelijk voor het gemeenschappelijke patrimonium dat hun ter beschikking wordt gesteld en verbinden zich ertoe dit te onderhouden en te beschermen.

Bij de intrek in de woning wordt een overeenkomst ondertekend tussen APIC en het gezinshoofd.

- Een dorp vormt een gunstig kader voor ontwikkeling: er worden activiteiten die inkomsten genereren bedacht, uitgevoerd en gezamenlijk geëvalueerd.
- Een Vredesdorp is ook een dorp van solidariteit tussen de bewoners. Deze solidariteit komt tot uiting in wederzijdse hulp en bijstand bij zowel vreugdevolle als moeilijke gebeurtenissen.
- In het Vredes- en Ontwikkelingsdorp leert men beter leven: gezonde voeding, voorzorg en aandacht voor gezondheid, hygiëne en sanitaire voorzieningen, gezinsplanning, enz.

3. Criteria voor de selectie van bewoners

- Personen of gezinnen zonder landbouwgrond en die daardoor gebrek hebben aan voedsel, kleding, huisvesting en middelen om in hun basisbehoeften te voorzien, zoals gezondheidszorg en onderwijs voor de kinderen.
- Teruggekeerde vluchtelingen die nergens terechtkunnen, terwijl anderen naar hun oorspronkelijke grond kunnen terugkeren.
- Wezen die zowel hun vader als moeder hebben verloren en geen inkomstenbron of ondersteuning hebben.
- Weduwnaars/weduwen met kinderen, maar zonder inkomstenbron of ondersteuning om in hun behoeften te voorzien.
- Gezinnen die nog steeds in hutten wonen en kinderen hebben die naar school gaan.
- De selectie wordt uitgevoerd door een team van de **Vereniging ter ondersteuning van gemeenschapsinitiatieven (APIC)**, in nauwe samenwerking met de lokale heuvelverantwoordelijken (*élus collinaires*), die een eerste lijst van mogelijke bewoners van de huizen voorstellen.
  Om meer transparantie in dit selectieproces te garanderen, wordt elke kandidaat-bewoner afzonderlijk bezocht om na te gaan of hij of zij aan de hierboven vermelde selectiecriteria voldoet.

- ***Oktober 2023:*** Ontvangst en installatie van de eerste gezinnen in het Vredesdorp.

4. Stand van zaken in 2026

Bevolking

Het dorp telt 20 gezinnen, bestaande uit:

- 18 mannelijke gezinshoofden;
- 2 vrouwelijke gezinshoofden;
- 18 echtgenotes van gezinshoofden;
- 49 schoolgaande kinderen;
- 43 niet-schoolgaande kinderen.

In totaal: 20 gezinshoofden + 18 echtgenotes van gezinshoofden + 92 kinderen = 130 inwoners.

Religieuze achtergrond van de gezinnen

- 16 katholieke gezinnen;
- 1 gezin behorend tot de Kerk van het Volle Evangelie;
- 3 gezinnen zonder religie.

5. Begeleiding en ondersteuning van de dorpsbewoners

Wat reeds is gerealiseerd

- **Educatie- en vormingssessies** worden één en soms zelfs twee keer per week georganiseerd rond verschillende onderwerpen, zoals: wat is een Vredesdorp, vreedzaam samenleven, hygiëne in en rond de woning, bescherming van het milieu, aandacht voor gezondheid en preventie, enz.
- **Luistersessies:** één keer per maand en telkens wanneer een dorpsbewoner hierom vraagt, organiseert de begeleider gesprekken over de vreugde en/of moeilijkheden die de bewoners ervaren, evenals over hun vragen en behoeften. Daarbij wordt ook advies gegeven.

- **Overlegvergaderingen met lokale verkozenen en lokale bemiddelaars.** Deze bijeenkomsten worden georganiseerd met als doel:
    - de samenwerking met lokale partners te bevorderen bij het informeren en sensibiliseren van de bevolking over de doelstellingen van het project “OSJ-Vredes- en Ontwikkelingsdorp”;
    - alle acties of gedragingen te ontmoedigen die de veiligheid binnen of buiten het dorp zouden kunnen verstoren;
    - samen oplossingen te zoeken voor eventuele problemen die zich in het OSJ-Vredesdorp voordoen.

6. Resultaten en tekenen van hoop

- Een merkbare inzet van de dorpsbewoners voor de bescherming van het gemeenschappelijke patrimonium. Zo worden er **elke zaterdag gemeenschappelijke schoonmaakactiviteiten** georganiseerd.
- De kinderen van de dorpsbewoners kunnen zonder grote problemen naar school en behalen goede resultaten. **Ongeveer veertig kinderen volgen onderwijs in de lagere/secundaire scholen** en **3 studeren aan de universiteit**.
- De dorpsbewoners zijn gestart met **inkomens genererende activiteiten**, dankzij de steun van technische en financiële partners: gezamenlijke landbouwactiviteiten, productie van houtskool en de oprichting van een spaar- en kredietgroep.
- De dorpsbewoners zetten zich in voor de bevordering van zowel intellectuele als spirituele ontwikkeling via een Basis-Kerkelijke Gemeenschap (CEB) die in ***januari 2026*** werd opgericht.
- De Basis-Kerkelijke Gemeenschap is toegewijd aan de heilige Johannes de Doper en draagt de naam “CEB Sint-Jan de Doper”.
  In overeenstemming met de richtlijnen van het Pastoraal Bureau van het Aartsbisdom Gitega voor de werking van Basis-Kerkelijke Gemeenschappen wordt deze gemeenschap begeleid door een team van 8 animatoren: 2 mannen, 3 vrouwen, 2 jonge mannen, 1 jonge vrouw. De taak van deze animatoren bestaat erin de leden van de CEB te organiseren en aan te moedigen bij de apostolaatsactiviteiten die binnen de CEB worden uitgevoerd, waaronder:

    - menselijke en christelijke vorming;
    - liefdadigheids- en solidariteitswerken;
    - gerechtigheid en vrede;
    - pastorale begeleiding van christelijke gezinnen;
    - verantwoord ouderschap;
    - begeleiding van jongeren;
    - bevordering van roepingen en missionair leven;
    - vergeving en verzoening;
    - liturgie;
    - integrale ontwikkeling van de mens;
    - beheer van het familiepatrimonium.
    -
- Er is een goede verstandhouding tussen de dorpsbewoners en hun buren op de heuvel Nyakibingo en in de omgeving. Bij geschillen zetten de dorpsoudsten zich samen in met de lokale verkozenen voor verzoening. Verschillende mensen die met elkaar in conflict waren, hebben zich reeds verzoend.
- Er is onafgebroken steun van de administratieve autoriteiten en een goede samenwerking op verschillende niveaus: ministerieel, provinciaal, gemeentelijk en lokaal.
- Er is een goede samenwerking met de verantwoordelijken van de parochie Rukundo bij religieuze activiteiten die zowel op parochiaal niveau als binnen de pastorale sector worden

georganiseerd. In de kapel van de CEB Sint-Jan worden missen gepland en worden aanbiddingsuren georganiseerd onder leiding van buitengewone bedienaars van de eucharistie.

- De animatoren van de CEB krijgen vorming in het begeleiden van Basis-Kerkelijke Gemeenschappen en in de monitoring en evaluatie van pastorale activiteiten die in de CEB's worden uitgevoerd.

- Voor kinderen die nog niet in de gemeentelijke registers van de burgerlijke stand zijn ingeschreven, worden 30 dossiers voorbereid voor een aanvraag tot vaststelling van een geboorteakte ondanks het verstrijken van de wettelijke aangiftetermijnen. Deze dossiers zullen binnenkort worden ingediend bij het Provinciaal Bureau voor de Controle van de Burgerlijke Stand.

7. Uitdagingen

- Er zijn onvoldoende middelen om de inkomens genererende activiteiten te diversifiëren en de reeds opgerichte spaar- en kredietdienst verder te versterken.
- Er is **e**en gebrek aan verlichting in de huizen. Gelukkig is de grote zaal inmiddels verlicht, zodat de kinderen daar kunnen studeren.
- Er zijn middelen nodig om andere huizen te bouwen op het resterende gedeelte van het aangekochte terrein in Mwogo.

8. Vooruitzichten

- ***Het proces van oprichting en vorming van de teams van animatoren in het dorp voortzetten.***
  De teams die we willen oprichten en/of versterken, zullen bestaan uit:

  - vertegenwoordigers van het dorp bij het lokale bestuur;
  - personen die verantwoordelijk zijn voor onderwijs en spirituele begeleiding in het dorp (CEB-comité en andere vrijwilligers);
  - personen die verantwoordelijk zijn voor hygiëne en sanitaire voorzieningen in het dorp;

- personen die de bewoners sensibiliseren rond gezondheidspreventie;
- personen die verantwoordelijk zijn voor het mobiliseren van de dorpsbewoners bij het bedenken, uitvoeren en opvolgen/evalueren van kleinschalige ontwikkelingsprojecten;
- *bemiddelaars* die verantwoordelijk zijn voor het verzoenen van dorpsbewoners in geval van conflicten.

- ***Uitbreidingen realiseren*** op het resterende gedeelte van het terrein in Mwogo.
- ***De educatie en sensibilisering op alle niveaus intensiveren*** en ***richten op verschillende groepen***: mannen, vrouwen, jongens en meisjes, en kinderen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de begeleiding van jongeren (vooral tijdens vakantieperiodes), maar ook aan ***de rol van ouders en hun goede voorbeeld*** in de opvoeding van de kinderen.
- ***De gezondheidsscholing intensiveren.*** Een goede gezondheid is immers een essentiële voorwaarde voor ontwikkeling. We zullen vooral sessies organiseren rond moeder- en kindzorg, gezinsplanning en aansluiting bij mutualiteiten zoals MUNASA om de toegang van de dorpsbewoners tot gezondheidszorg te verbeteren.
- ***De sensibilisering rond vreedzaam samenleven en de gezamenlijke strijd tegen alle slechte gedragingen die de veiligheid zouden kunnen verstoren*** **versterken,** zowel op het niveau van het dorp als geheel als binnen de afzonderlijke gezinnen.
- ***De sensibilisering rond religieuze praktijk*** zal niet worden vergeten voor de dorpsbewoners van alle religieuze achtergronden. Dit omvat onder meer: deelname van kinderen aan religieuze lessen, deelname aan catechese ter voorbereiding op het ontvangen van de sacramenten, gebed binnen de CEB en de gezinnen, en deelname aan activiteiten die op het niveau van de pastorale sector worden georganiseerd.